

Lautakuntien ja kunnanhallituksen lausunnot tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta

TARKLTK 21.05.2024 § 42

Tarkastuslautakunta hyväksyy vuoden 2023 arviointikertomuksen.

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää

1. hyväksyä vuoden 2023 arviointikertomuksen lähetettäväksi valtuustolle ja
2. esittää valtuustolle päätettäväksi, että se pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista huomioista kirjalliset vastaukset erikseen lautakunnilta omaan osuuteensa sekä kunnanhallitukselta.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

KVALT 03.06.2024 § 17

Päätösehdotus

Valtuusto päättää merkitä vuoden 2023 arviointikertomuksen tiedoksi ja pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista huomioista kirjalliset vastaukset erikseen lautakunnilta omiin osuuksiinsa sekä kunnanhallitukselta omaansa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

KHALL 25.11.2024
224/00.03.00/2024

Lautakunnat ja kunnanhallitus ovat laatineet oheiset lausunnot tarkastuslautakunnan vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta. Tarkastuslautakunnan huomiot on esitetty lihavoidulla tekstillä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Tarkastuslautakunta on huolissaan lasten tehostetun tuen tarpeen lisääntymisestä, joka on huomioitava myös valtakunnallisella tasolla. Huolta herättää myös nuorten ja henkilöstön jaksaminen.

1. Lasten ja oppilaiden tukimuodot (yleinen, tehostettu ja erityisen tuki) määritellään laissa. Lapsi ja oppilas ovat oikeutettuja saamaan tarvitsemaansa tukea. Tältä osin on tulossa lainsäädäntömuutoksia, jotka astuvat voimaan 1.8.2025.
2. Asikkalan kunnassa on erityisen tuen oppilaiden päätöksiä enemmän kuin tehostetun tuen oppilaspäätöksiä
 - Henkilöstöä on ohjeistettu arvioimaan annettuja tukitoimia pedagogisen arviointilomakkeen avulla.

- Erityiseen tukeen ei voi siirtää oppilasta ennen kuin hän on ollut tehostetun tuen piirissä.
 - Pienryhmään siirtyminen edellyttää erityisen tuen päätöstä. Pienryhmien kokoonpanoa tulee suunnatta enemmän käyttäytymisen haasteisiin ja oppimisen tukea tulee tarjota yleisopetuksen luokissa.
 - Oppilas voidaan jättää luokalle, mikäli hän saa vuosiluokan suorituksesta hylätyn jossakin oppiaineessa tai yleisen huonon koulumenestyksen takia.
3. Keskeinen tavoite opetuspalveluissa lkv 2024-2025 on oppilaiden sitoutumisen lisääminen kouluyhteisössä. Jotta me voimme tukea lasten ja nuorten jaksamista, tulee meidän seurata poissaoloja, ja puuttua niihin ajoissa. Huoltajat tarvitsevat ohjausta ja tukea heidän kasvatusvastuustaan.
 4. Henkilöstön hyvinvointia tukee parhaiten se, että a) yksiköissä on riittävä henkilöstömäärä, b) päiväkoteihin ja kouluihin annetaan työrauha ja luottamus siihen, että yksiköt hoitavat annetut tehtävänsä.
 5. Eri palvelualueiden yhteistyönä olemme laatineet Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vuosikellon, johon on kirjattu kaikki keskeiset toimet ja periaatteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi

Tarkastuslautakunta on edelleen erittäin huolissaan kasvatus- ja opetuspalveluiden menojen voimakkaasta kasvusta sekä budjettiylityksestä jo toisena vuotena peräkkäin. Tarkastuslautakunta edellyttää, että talouden toteumaa seurataan aktiivisesti ja ryhdytään ajoissa toimenpiteisiin, ettei talousarviolityksiä tapahdu jatkossa.

Talouden toteuman seuranta tapahtuu säännöllisesti varhaiskasvatuksen johtoryhmässä, rehtorikokouksissa ja lautakunnan kokouksissa. Talouden seurannan osalta mahdolliset poikkeamat pyritään havainnoimaan aikaisemmin. Tiettyjä oppilaisiin liittyviä kustannuksia on vaikea ennakkoon arvioida.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstömäärä on jatkanut kasvuaan, erityisesti kasvatus- ja opetuslautakunnan palvelualueella. Tarkastuslautakunta toivoo, että henkilöstömääriä ja -kustannuksia verrattaisiin tilinpäätöksessä vastaavankokoisten kuntien lukemiin toimialueittain.

1. Erilliseen liitteeseen on kuvattu selvitystyö sivistyspalveluiden kustannusjaosta seudullisesti ja neljässä 5 000–10 000 asukkaan kunnassa vuosina 2022 ja 2023.
2. Sivistyspalveluiden kustannukset ovat kasvaneet viimeisten vuosien aikana valtakunnallisten muutosten myötä. Lakimuutokset

varhaiskasvatuksen palvelumaksuihin, subjektiivinen päivähoito-oikeus, tuntijakomuutokset, henkilöstömitoitukset varhaiskasvatuksessa ja kunta-alan palkankorotukset. Kustannustason nousu näkyy kaikissa kunnissa.

3. Palvelutuotantoa voidaan tehostaa parhaiten rakennemuutoksella. Tärkeintä on kohdentaa euroja kasvatukseen ja opetukseen, ei seiiniin.
4. Asikkalan kunnassa on seudulliseen vertailuun nähden enemmän koulunkäynninohjaajia, mutta muihin vertailukuntiin nähden saman verran tai vähemmän. Erityisen tuen oppilaille järjestettävä opetus, sijoitetut oppilaat vaativat usein enemmän henkilöstöresurssia.
5. Henkilöstö ja hallintokuluihin liittyvää vertailua on ollut vaikea tehdä. Se vaatisi erillistä tutustumiskäyntiä jokaiseen kuntaan. Nyt arviot pohjautuvat saatuihin pöytäkirjoihin. Kolmen kunnan osalta kyseisiä tietoja on erikseen tarkastettu.

Hyvinvointilautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunta on panostanut kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen mm. panostuksella liikuntapaikkoihin ja -henkilöstöön, lainaamalla liikuntavälineistöä kirjastosta käsin sekä järjestämällä liikuntaan liittyviä teemapäiviä. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kunnan järjestämään toimintaan ja toivoisi, että kunta kehittäisi keinoja eri palveluiden käyttäjämäärien seurantaan.

Palvelualueella toteutetaan käyttäjämäärien seurantaa seuraavasti:

Liikunta- ja terveyden esittäminen

- Tapahtumien määrä / tapahtumiin osallistuneiden määrä
- Liikuntaryhmiin osallistujamäärä sekä ryhmäkohtaiset kävijämäärät
- Liikuntaneuvontaan osallistuneiden määrä
- Liikuntahallin ja kuntosali Puhdin kävijämäärät
- Tenniksen ja badelin varatut vuorot
- Siirrettävä kävijämäärälaskuri ulkoliikuntapaikoilla
- Koulupäivän jälkeisen kerhotoiminnan ryhmä/kävijämäärä

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

- Kirjaston kävijämäärä ja lainaajien määrä
- Lainausmäärä
- Lainatyyppinen erittely (aikuiset/lapset, e-aineistot, kielen mukaan, aineistotyyppin mukaan)
- Celian asiakasmäärä
- Verkkokirjaston käyttäjämäärä
- Omatoimikirjaston kävijämäärä
- e-kirjaston käyttäjämäärä
- Päijännetalon kävijämäärä (kävijälaskuri oversa, yläkerran kävijät arvioidaan)
- Näyttelyiden määrä sekä näyttelyiden kävijämäärät

- Tapahtumien määrä / tapahtumiin osallistuneiden määrä
- Toiminnan ja toimintaan osallistuneiden määrä
- Koulutusten osallistuneiden määrä ja ikä

Nuorisopalvelut

- Nuorisotalo ja kerhot päiväkohtainen kävijämäärä (tytöt/pojat)
- Lomatoiminta, tapahtumat ja retket osallistujamäärät ja peruutukset
- Jalkautuva työ; kerrat ja kontaktit
- Koulunuorisotyö; välituntitoiminta, ryhmätyökset ja oppitunnit, yksilötapaamiset, tukioppilastoiminta ja muut
- Etsivä nuorisotyö; kuukausittaiset kontaktit, yksilötapaamiset, verkostot, tilaisuudet ja tapahtumat, muut ja peruuntuneet
- Nuorten työpaja; asiakasmäärä ja toteutuneet työpäivät
- Pakohuone; kävijämäärä, asiakaspalautekysely
- Sovari; (sosiaalisen vahvistumisen mittari) työpaja ja etsivä työ
- Koulunuorisotyön kysely oppilaille ja henkilöstölle (2024)
- Verkostoyhteistyökysely pajan yhteistyökumppaneille (tulossa 2025)

Ikääntyneiden palvelut

- Tapahtumien määrä / tapahtumiin osallistuneiden määrä
- Toimintaan osallistuneiden määrä
- Ohjaus ja neuvotapuheluiden ja käyntien määrä
- Digiopastuksen määrä
- Huoli-ilmoitusten määrä
- Liikkuesteiden jaettu määrä
- Palvelutarpeen arviointi
- Puhdin esittelyt ja kuntosaliohjaukset
- Asuntoasiat
- Ruoka-apu
- Hakemusasiat (kela ym.)

Työllisyyspalvelut

- Työttömyysaste (%)
- Aktivointiaste (%)
- Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste (%)
- Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä (%)
- Pitkäaikaistyöttömien määrä (hlöä)
- Työttömien työnhakijoiden määrä (mukaan lukien lomautetut)
- Pitkäaikaistyöttömyys ikäryhmittäin
- Ammattikouluttautumattomien työttömien määrä
- Työttömyyden kestot ikäryhmittäin

Edellä mainittujen lisäksi kävijämäärien arviointia tehdään päivittäin havainnoimalla. Hyvinvointipalvelut tulee kehittämään palveluiden käyttäjämäärien raportointia näkyvämmäksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvoinnin edistämisessä nuorisotyössä on hyvä kiinnittää huomiota koulukiusaamiseen yhdessä kasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa.

- Nuorisopalvelut ryhmäyttävät vuosittain Aurinkovuoren aloittavat kolmosluokat sekä seiskaluokat ja ovat mukana lukion 1. luokkien ryhmäytyspäivässä sekä aloittavien ulkopaikkakuntalaisten lukiolaisten tervetulo tapahtumissa. Ryhmäytysten tarkoituksena on vahvistaa ryhmähenkeä, harjoitella yhteistyötaitoja ja vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Kyläkouluilla ryhmäytyksiä järjestetään toiveiden mukaan.
- Näiden ryhmäytysten lisäksi työskentelemme opettajien pyynnöstä luokkakohtaisesti lisäryhmäytyksissä, mikäli tarvetta havaitaan. Nämä ryhmäytykset toteutetaan useimmiten yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa ja suunnitellaan havaittujen haasteiden pohjalta tukemaan toimivia ryhmärooleja, työrauhaa tai muita luokan tarpeita.
- Lisäksi nuorisopalvelut on aina pyynnöstä mukana koulussa tapahtuneen kiusaamisen tai epäasiallisen käyttäytymisen selvittelytilanteissa ja toimii aktiivisesti vapaa-ajalla tapahtuneen kiusaamisen selvittelyssä aina kun tietoa siitä saadaan. Tarvittaessa kokoamme yhdessä koulun kanssa yhteen huoltajia ja lapsia tilanteita selvittämään.
- Osana koulunuorisotyön hanketta ja nuorisopalveluiden hankkimaan katusovittelun täydennyskoulutuksena perustuen tarjoamme myös mahdollisuutta koulusovitteluun, joka on rikos- ja riita-asioiden sovittelusta johdettu restoratiivisen oikeuden filosofiaan pohjautuva työskentelymalli, jota voidaan hyödyntää mm. kiusaamisen selvittämisessä.
- Nuorisopalvelut toimii yhteistyössä opiskeluhuollon ja koulujen henkilökunnan kanssa tehden yhteisöllistä työtä (mm. välituntitoiminta ja -päivätykset, teematapahtumat, hyvisvälkät, valintojen polut jne.) pohjautuen hyvinvoinnin vuosikelloon ja sen teemoihin. Yhteisöllisen työn tavoitteena on kouluviihtyvyyden, osallisuuden ja turvallisuuden vahvistaminen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnassa toimii aktiivinen nuorisovaltuusto. Tarkastuslautakunta edellyttää, että valtuusto ja lautakunnat osallistaisivat nuorisovaltuustoa enemmän kaikessa nuoria koskevassa päätöksenteossa, ja pyytäen nuorisovaltuuston lausuntoja valmisteilla oleviin asioihin esimerkiksi Vääksyn yhteiskoulun/lukion piha-alueen suunnittelussa, johonka nuorisovaltuustolla ei ollut vaikutusmahdollisuutta.

Lautakuntaesittelyt -pykälä Nuorisovaltuuston kokouksissa

Nuorisovaltuusto on tammikuusta 2024 alkaen käsitellyt kokouksissaan lautakuntaesittelyt -asiakohdassa eri palvelualueiden tiedotettavia asioita, joiden valmisteluun halutaan osallistaa nuoria.

"NUORVALT 30.01.2024 § 3

Kunnan päätöksentekoa valmistellaan ja ohjataan lautakunnissa. Kukin lautakunta vastaa oman palvelualueensa palveluiden järjestämisestä, tuottamisesta ja kehittämisestä sekä taloutta ja toimintaa ohjaavan päätöksenteon valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Lautakunnalla on kunnan päätöksenteossa merkittävä rooli. Kunnanvaltuustossa ja kunnanhallituksessa päätetään kaikkia palvelualueita koskevista asioista viranhaltija- ja lautakuntavalmistelun jälkeen.

Perehtyminen eri lautakuntien toimintaan ja käsiteltäviin asioihin auttaa hahmottamaan kunnan toiminnan kokonaisuutta ja palveluiden toteutusvastuun jakautumista. Asioiden valmistelussa on toivottavaa osallistaa kuntalaisia ja palveluiden käyttäjiä. Kuntalaisten osallisuuden edistämiseen on kunnilla monia mahdollisuuksia. Lakisääteisten osallistumisoikeuksien lisäksi kunnat voivat itse kehittää ja vapaaehtoisesti toteuttaa osallistamista monin eri tavoin.

Kaiken osallistumisen lähtökohtana on avoin viestintä ja vuorovaikutuksen mahdollisuudet ja osallisuuden lisäämiseksi myös keskeneräisiä asioita voidaan tuoda yhteiseen keskusteluun. Lautakuntaesittelyä nuorisovaltuustolle tarkoituksena on tarjota nuorille monipuolisia osallistumisen paikkoja järjestelmässä, jossa aikuisilla usein on suurin päätösvalta ja resurssit. Vahva osallisuus ja aktiiviset kuntalaiset tekevät kunnasta yhteisöllisen, elinvoimaisen ja sosiaalisesti kestävän. Lautakuntaesittelyt-asiakohdassa lautakuntien esittelijät voivat osallistaa nuoria kunnan päätösasioiden valmisteluun ja kehittämiseen tuomalla mm. valmistelua tiedoksi."

Nuorisovaltuuston tavoitteena on:

- Edistää ja kehittää nuorison asemaa kunnassa ilman puoluepoliittisia tai uskonnollisia sidonnaisuuksia
- Toimia nuorison äänenä lautakunnissa sekä muissa julkisissa yhteyksissä ja tuoda nuorten näkökulma kunnan päätöksiin
- Edustaa nuoria kunnan päätöksenteossa ja tuoda nuorten ajatuksia kunnan toimielinten käsiteltäväksi
- Osallistua kunnan eri hallintokuntien työn suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin
- Edistää yhteistyötä nuorten ja kunnan välillä.

- Pitää yhteyttä kunnan nuoriin ja nuorten parissa työskenteleviin tahoihin
- Valmistella esityksiä ja aloitteita kunnan toimielimille ja muille tahoille sekä seurata niiden käsittelyä ja kunnan päätöksentekoa
- Saada nuoriso kiinnostumaan yhteiskunnallisista asioista
- Luoda nuorisolle virikkeellistä toimintaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin
- Pitää yhteyttä Suomen muihin nuorisovaltuustoihin

Nuorisovaltuusto on kuntalain (410/2015) ja nuorisolain (72/2006) mukainen lasten ja- nuorten osallistumista ja kuulemista edistävä toimielin.

Nuorisovaltuusto kokoontuu virallisesti noin kerran kuussa, pois lukien kesäkuukaudet. Kokoukset järjestetään pääsääntöisesti joko nuorisotalolla tai Teamsissa. Kokouksiin voidaan kutsua vierailijoiksi esimerkiksi viranhaltijoita, kuntapäättäjiä tai muita asiantuntijoita. Nuorisovaltuusto voi lisäksi perustaa erilaisia työryhmiä valmistelevaan mm. asioita tai tapahtumia. Nuorisovaltuusto toivoo, että Lautakuntaesittelyt- asiakohta lisää nuorten osallistamista päätösasioiden käsittelyprosessiin, toimii mielellään aktiivisena viestinviejänä ja nuorten osallistamisen lisäämisen tukena kunnan päätöksenteossa ja tekee itse aktiivista vaikuttamistyötä nuorten äänen esiin saamiseksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Seniorikeskus Olon toiminta on keskittynyt pääosin Vääksyyn, joka hankaloittaa reuna-alueiden vanhusten osallistumista Olon toimintoihin. Tarkastuslautakunta edellyttää, että myös kauempana asuvat vanhuksotetaan huomioon palvelujen tarjonnassa.

Seniorikeskus Olo toimii kunnan ikääntyvän väestön kohtaamispaikkana, Olon tilat mahdollistavat monipuolisen toiminnan järjestämisen. Olon seniorisali Puhti on avoinna joka päivä klo 7-15. Olossa voi viettää aikaa myös omaehtoisesti. Toimintaa ja tapahtumia järjestetään sekä kunnan, että yhteistyökumppaneidemme toimesta. Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus ns. palvelukyytiin koululaiskuljetusten mukana, kuntalainen on voinut varata koululaiskuljetuksesta kyydin kuntakeskukseen ja takaisin kotiin.

Senioriohjaaja on mielellään mukana erilaisissa tapahtumissa ja on osallistunut mm. järjestöjen tapahtumiin ja vanhus-, vammais- ja veteraanineuvoston avoimiin kokouksiin Asikkalan kylillä.

Vuoden 2024 aikana Lahden lähimmäispalvelun ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen yhteistyönä toteutettavaa liikkuva senioripiste-toimintaa on ollut myös Asikkalassa, sekä kuntakeskuksessa että kylillä. Senioriohjaaja on ollut mukana liikkuvassa senioripisteessä ja tarjonnut ohjausta ja neuvontaa ikääntyneiden palveluista.

Tekninen lautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että huolellinen suunnittelu, valmistelu ja vaikutusarvioinnit ovat ensiarvoisen tärkeitä. Kokonaisvaikutusten arviointi, kaikkien investointien ja hankintojen osalta, tulee olla jokapäiväistä toimintaa. Sopimusten tekeminen ja hallinnointi siten, ettei esim. urakkasopimuksissa tule kohtuutonta lisätyön tarvetta ja sitä kautta lisää kustannuksia kunnalle.

Teknisten palveluiden toimialalla on suunnitteluun ja valmisteluun panostettu perustamalla osaksi hallintoa vesihuoltoinsinöörin toimi. Vesihuoltoinsinöörin työtehtävistä osa koostuu vesihuoltolaitoksen hallinnosta. Vesihuoltolaitoksen työtehtävät on saatu siirrettyä muilta asiantuntijoilta hänelle ja muiden työpanosta on voitu keventää sekä siirtää mm. investointihankkeisiin.

Teknisten palvelujen hallinnon henkilöstössä on viimeisinä vuosina tapahtunut isoja muutoksia mm. eläköitymisen vuoksi. Tämä on tuonut tullessaan muutoksia työtapoihin ja -menetelmiin. Digitaalisuuden edistäminen on ollut yhtenä tärkeänä tavoitteena ja digitaalisuutta hyödyntämällä on saatu lisättyä yhteisten tietojen ja tiedostojen käytettävyyttä sekä tiedon siirtoa. Tällä on saatu jaettava mm. investointien kilpailutusaineistoja sähköisesti kaikkien tarvitsevien saataville.

Investointi- ja muissa hankkeissa on toiveena pystyä suunnittelemaan hankkeita taloussuunnitelmavuosien aikana ennen varsinaista hankkeen aloittamista tai rakentamista. Kiinteistömäärän väheneminen tuo pienet mahdollisuudet hyvissä ajoin tapahtuvaan ennakointiin. Samoin oikea-aikainen valmius käyttää tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita ja tehostaa oman henkilöstönsä resursseja niihin työtehtäviin, joihin omat voimavarat riittävät. Konsulttisopimusten kilpailutus antaa työkalut hyödyntää suunnittelijoita nopealla aikataululla.

Kunnanhallitus

Investointien osalta tarkastuslautakunta toteaa, että investointien raportointi on kehittynyt positiivisesti. Nettomenojen jatkuvaan kasvuun on kiinnitettävä huomiota. Investointitahti on ollut kunnan kokoon nähden suurta, mutta ennusteiden mukaan investointitahti tulee taantumaan lähivuosien aikana.

Investointimenojen määrä tullaan pitkällä aikavälillä pitämään taloudellisesti kestäväällä tasolla. Entistä tarkemmin tullaan harkitsemaan mitkä investoinnit ovat kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämisen ja elinvoiman kasvattamisen kannalta olennaisia ja mitkä eivät.

Kunnanhallituksen alaisen konsernipalveluiden osalta tarkastuslautakunta toteaa, että kaavoituksessa oli tilikaudella selvää aliresursointia, mikä hidasti kaavoitustoimintaa.

Kaavoituspäällikön tukena toimii kaavoituskoordinaattori, joka pääsi aloittamaan tehtävässä täysipäiväisesti vuoden 2024 alussa ja näin kaavoitustoiminnan resursointi on suunnitellulla tasolla. Kaavoituksessa käytetään ja tullaan käyttämään harkitusti ostopalveluita täydentämään omaa kaavoitustyötä, jotta kaavoitustoiminta etenee tavoitteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta toteaa tilintarkastuksen yhteydessä esille nousseen, että kunnan hankintaohje on päivityksen tarpeessa, tarkastuslautakunta suosittelee hankintaohjeen päivittämistä.

Kunnan hankintaohjeen päivitys tulee kunnanhallituksen hyväksyttäväksi vuoden 2024 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilikauden 2023 tuloksesta tehtiin 3,5 milj. euron suuruinen investointivaraus terveysaseman tulevaisuudessa toteutettavaa investointia varten. Terveysaseman investointia ei ole kuitenkaan käsitelty talousarviossa 2024. Tarkastuslautakunta suosittelee jatkossa harkitsemaan taloussuunnitelman investointiosan ajallisen laajuuden kasvattamista esim. viiteen vuoteen, etenkin merkittävien tulevien investointihankkeiden osalta.

Tilintarkastajan kehotuksesta kunnan taloussuunnitelmaa täydennettiin ja valtuusto päätti 3.6.2024 § 15 lisätä taloussuunnitelmaan terveysaseman investoinnin vuosille 2027-2028. Jatkossa taloussuunnitelman investointiosa laaditaan merkittävien investointien osalta viiden vuoden aikajänteellä.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että niin menojen kasvuun kuin maksutuottojen määrään kiinnitetään entistä enemmän huomioita, ja näiden syitä analysoidaan paremmin. Toteumien seuranta on tiivistettävä ja raportointia kehitettävä, jotta tilanteisiin ehditään reagoida. Työllistämisen kustannuksiin tulee kiinnittää huomiota jatkossakin.

Talouden seurantaan on panostettu aiempaa enemmän erityisesti kasvatus- ja opetuspalveluiden palvelualueella, mutta myös muilta osin. Vuoden 2025 alusta toteutettavassa organisaatiouudistuksessa keskitetään talouden asiantuntijat (talousjohtaja ja talouspäälliköt) yhdeksi taloustiimiksi ja nimetään toimistopalvelutiimistä yksi palvelusihteeri taloussihteeriksi. Näillä toimenpiteillä on tarkoitus tehostaa talouden suunnittelua ja seurantaan. Työllistämisen kustannukset tulevat olemaan aiempaa tarkemman seurannan kohteena TE-uudistuksen johdosta.

Henkilöstökulujen kasvun tulee olla perusteltua lisärekrytointien osalta, ja toiminnan on oltava tehokasta.

Kunnan henkilöstön määrä tulee vähenemään meneillään olevien talouden sopeuttamistoimenpiteiden myötä. Uusia tehtäviä tai virkoja perustetaan vain aivan poikkeustapauksissa ja pääsääntöisesti olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Vuoden 2025 alusta toteutettavalla

organisaatiouudistuksella samoin kuin kunnanviraston ja teknisen viraston yhdistämisellä tavoitellaan muun muassa toiminnan tehokkuuden kasvattamista.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan henkilöstömäärä on jatkanut kasvuaan, erityisesti kasvatus- ja opetuslautakunnan palvelualueella. Tarkastuslautakunta toivoo, että henkilöstömääriä ja -kustannuksia verrattaisiin tilinpäätöksessä vastaavankokoisten kuntien lukemiin toimialueittain.

Henkilöstömäärien vertailu kuntien kesken on vaikeaa useasta syystä: 1) kuntien kesken on eroja, tuotetaanko jotain palvelua omalla henkilöstöllä vai ostettavilla palveluilla 2) palveluiden kysyntä vaihtelee jopa saman kokoisten kuntien välillä (esim. kaavoitus, rakennusvalvonta ym.) liittyen esim. elinvoimaan ja asukkaiden sekä yritysten aktiivisuuteen kunnassa 3) palvelurakenteen erot (esim. yksi iso koulu tai monta pienempää koulua tai pienet opetusryhmät/isot opetusryhmät) 4) vapaaehtoisten palveluiden määrä ja laajuus vaihtelee kuntien välillä. Karkeita vertailuja voidaan tehdä pelkästään tilastoaineiston perusteella, mutta johtopäätöksiä niiden työtä ja keskusteluja vertailtavien kuntien välillä. Vertailuja on tarkoituksenmukaisinta tehdä rajoitetusti esimerkiksi, kun jotakin palvelua tai toimintaa ollaan muuttamassa tai kehittämässä. Mikäli kohtaamme uusia talouden sopeutuspaineita, harkitsemme vertailujen tekemistä palvelualueittain osana talouden sopeutuksen suunnittelua.

Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut vuodesta 2022 noin 600 päivällä. Lyhyiden sairauspoissaolojen määrä on puolestaan laskenut edellisvuodesta, mutta pitkien sairauspoissaolojen määrässä on näkyvässä selkeää kasvua. Henkilöstön hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen on äärimmäisen tärkeää ja maksaa itsensä takaisin pidemmällä aikavälillä.

Pitkien sairauspoissaolojen määrä vaihtelee vuosittain huomattavasti, sillä yhdenkin työntekijän hyvin pitkä poissaolo nostaa poissaolomäärää merkittävästi. Henkilöstön hyvinvoinnin seuraamiseen ja esihenkilöiden tukemiseen on panostettu ja panostetaan jatkossakin.

Tarkastuslautakunta on huolestunut haasteista nuorison hyvinvoinnissa, joka näkyy mm. oppilaiden häiriökäyttäytymisenä, joka taas vaikuttaa henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen.

Nuorison hyvinvointi ja häiriökäyttäytyminen on tiedostettu. Olemme laatineet eri toimenpiteitä, kuten esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin vuosikellon, jotta häiriökäyttäytymisiin voitaisiin ennakoivasti puuttua. Palvelualueet tekevät yhteistyötä niin, että henkilöstö käsittelee asioita moniammatillisesti. Opetuspalveluissa on tärkeää, että oppilaalle löydetään riittävä tuki (se voi olla myös henkilöstöresurssia esim. koulunkäynninohjaaja). Opetuspalveluissa on tarvetta työnohjaukseen, jota selvitetään työterveyden kanssa. Opetuspalveluissa on järjestetty koulutusta haasteellisten oppilaiden kohtaamiseen koko henkilöstölle ja erikseen vielä erityisopetuksen opettajille ja ohjaajille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että uusi kuntastrategia on vahvistettu 13.6.2022, jolloin strategiaa on lähdetty toteuttamaan tilikaudella. Strategian kärkihankkeet ovat selkeitä ja konkreettisia. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaikkia kärkihankkeita tullaan edistämään tasapainoisesti painotustarpeiden mukaan.

Tarkastuslautakunta edellyttää edelleen, että strategiassa asetetut tavoitteet näkyvät vahvasti toimialojen toiminnassa ja tavoitteiden asetannassa. Tarkastuslautakunta haluaa kannustaa palvelualueita kehittämään talousarviotavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita sekä ottamaan Asikkalan kuntastrategian osaksi toimintaansa. Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet tukivat strategian toteutumista ja tavoitteet toteutuivat varsin hyvin.

Vuoden 2025 talousarvioesityksen toiminnallisia tavoitteita lähdettiin laatimaan tarkastuslautakunnan edellyttämällä tavalla kunnan strategiasta ja kärkihankkeista käsin. Kunnan strategian toteuttamisessa joudumme tasapainoilemaan talouden sopeuttamisen ja kehittämistoimenpiteiden ristiaallokossa.

Aurinkovuoren Vesi Oy:n osalta tarkastuslautakunta toteaa, että konserniohjausta on parannettu vuoden 2023 aikana. Talouden hallintaan on reagoitu hinnantarkistuksilla ja pitkän tähtäimen suunnitelmilla verkoston kunnostamiseksi. Aurinkovuoren Veden taloudellinen tilanne ja tulevien vuosien suuret investoinnit aiheuttavat huolta. Kuntalaisia huolestuttaa Aurinkovuoren Veden hintojen nousu. Tarkastuslautakunta pyytää vertailutietoja vastaavien kuntien vesimaksuista. Myymättömien tonttien myyntiä tulee tehostaa, koska ne rasittavat Asikkalan kunnan ja Aurinkovuoren Veden taloutta.

Aurinkovuoren Vesi Oy:n talous tullaan pitkällä tähtäimellä saamaan kuntoon. Syksyllä 2024 päätetty puhdistamoinvestointi saadaan toteutettua aiemmin arvioitua pienemmillä kustannuksilla osin valtion avustuksen turvin. Hinnan korotusten ohella yhtiön taloutta tervehdytetään lisäämällä asiakasmäärää nykyisen verkoston alueella sekä tehostamalla yhtiön toimintaa kaikin mahdollisin tavoin. Vertailutietojen kerääminen vastaavien kuntien vesimaksuista on vielä meneillään. Myymättömien tonttien osalta kunta teki vuoden 2023 lopulla 400 000 euron suuruisen pääomasijoituksen Aurinkovuoren Vesi Oy:hyn ja kompensoi näin yhtiön tekemiä investointeja Häkälän asuntoalueelle.

Asikkalatalot Oy:n osalta tarkastuslautakunta on huolissaan maan hallituksen tekemistä muutoksista asumistukiin, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti yhtiön vuokraustilanteeseen. Tarkastuslautakunta edellyttää, että asumistukiin tehtävien muutosten vaikutukset otetaan huomioon talouden suunnittelussa.

Asumistukiin tehdyt muutokset eivät ainakaan vielä marraskuuhun 2024 mennessä ole näkyneet Asikkalatalot Oy:n vuokraustilanteessa. Yhtiö seuraa tilannetta aktiivisesti.

Valmistelijat

Sivistysjohtaja Petri Haapanen
puh. 044 778 0430, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Hyvinvointijohtaja Matti Kettunen
puh. 044 778 0247, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Talousjohtaja Aapo Pispala
puh. 044 778 0220, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Tekninen johtaja Aki Tiihonen
puh. 044 778 0893, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ikola-Norrbacka Rinna

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa valtuustolle oheiset lautakuntien ja kunnanhallituksen lausunnot tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa julkituotujen huomioiden osalta.

Päätös